

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Quick scan natuur

Duiven, Seingraaf

Gemeente Duiven

Datum: 21 september 2017

Projectnummer: 150455

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: D. Meriën
Tweede lezer: E. Verkaik
Project: Seingraaf, Duiven
Projectnummer: 150455

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	6
2.1	Soortenbescherming	6
2.2	Bescherming houtopstanden	8
3	Quick scan natuur	9
3.1	Onderzoeksmethode	9
3.2	Soortenbescherming	9
3.3	Bescherming houtopstanden	15
4	Conclusie en advies	16
4.1	Soortenbescherming	16
4.2	Bescherming houtopstanden	18
4.3	Vervolgstappen	18
	Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur	3

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Duiven ontwikkelt momenteel het bedrijventerrein Seingraaf. Het bedrijf ATAG is voornemens zich op dit terrein te vestigen. De vestiging is op grond van het vigerende bestemmingsplan '[Bedrijventerrein Seingraaf](#)' echter niet mogelijk aangezien enkele bestemmings- en bouwgrenzen overschreden worden. Om die reden is besloten een nieuw bestemmingsplan op te stellen.

Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. In 2008 is hiertoe door SAB al onderzoek uitgevoerd. De resultaten van de in 2008 uitgevoerde onderzoeken zijn echter verouderd en de wetgeving omtrent beschermde natuur is in januari 2017 gewijzigd. Daarnaast zijn, doordat de begrenzing van het plangebied is gewijzigd, mogelijk beschermde soorten aanwezig die in de voorgaande plannen buiten beschouwing zijn gelaten. Derhalve dient er opnieuw onderzoek naar de aanwezige natuur te worden uitgevoerd.

Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is. Ook is onderzocht of beschermde houtopstanden aanwezig zijn.

1.2 Plangebied

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied bevindt zich in de aan de rand van Duiven (provincie Gelderland) en is gelegen aan de rand van een bedrijventerrein dat daar in ontwikkeling is. Duiven ligt ten zuiden van de IJssel en Arnhem en ten oosten van Westervoort. De omgeving van Duiven wordt gekenmerkt door de uiterwaarden van de IJssel in het noorden en akker- en weidegronden in het zuiden. Tevens komen verspreid enkele kleinschalige bosgebieden en waterrijke elementen voor.

Het plangebied ligt net ten zuiden van de IJssel. Direct ten westen van het plangebied ligt de A12. Ten noorden en westen van het plangebied liggen voornamelijk uiterwaarden, waterpartijen en kleine bospercelen. Ten oosten en zuiden van het plangebied ligt een industrieterrein. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google earth. Bewerking: SAB.

Op 7 september 2017 is een veldbezoek uitgevoerd. Het plangebied bestaat uit een ruderaal, verruigd grasland. In het noorden van het plangebied staat een boomgroep van voornamelijk wilgen. In het oosten van het plangebied ligt een smalle, ondiepe watergang en staat een lange bomenrij die beide evenwijdig aan de naastgelegen A12 lopen. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Plangebied ten tijde van het veldbezoek.

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zal het terrein als een nieuwbouw bedrijfslocatie van het bedrijf ATAG zijn ingericht. Hiertoe zal al het aanwezige groen moeten worden geroid of verwijderd.

2 Wettelijk kader

2.1 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.1.1 *Verboden en zorgplicht*

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.1.1.1 Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Het vernielen van nesten is verboden en het verstoren van nesten is enkel toegestaan indien geen sprake is van een negatieve invloed op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.1.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onttwortelen of te vernielen.

2.1.1.3 *Andere soorten*

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

2.1.2 *Opzetvereiste*

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.1.3 *Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing*

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.1.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

2.2 Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

3 Quick scan natuur

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan natuur is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan natuur is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 7 september 2017 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Hierbij is ook gelet op de resultaten van de eerder uitgevoerde onderzoeken in het gebied en de mitigatie die hierna is getroffen voor het verwijderen van het nest van een in het plangebied aanwezige boomvalk. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Soortenbescherming

3.2.1 Vaatplanten

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komen de beschermde vaatplanten wilde ridderspoor en tengere distel in de omgeving van het plangebied voor.

Tengere distel is een zeldzame soort die groeit op onder andere dijken, bermen, ruigten en bouwterreinen. Hij groeit daar op zonnige plaatsen op droge, matig voedselrijke of voedselrijke grond (klei, zand of stenige plaatsen). De soort is in 2015 op een paar honderd meter afstand van het plangebied aan de andere zijde van de A12 aangetroffen.

De Wilde ridderspoor groeit op akkers en ruderaal plaatsen. Habitatvereisten voor deze soort zijn zonnige plaatsen op vochtige, matig voedselrijke, kalkrijke omgewerkte klei.

Het plangebied bestaat voornamelijk uit braakliggend, verstoord en verruigd (ruderaal) grasland. Omdat het plangebied voor zowel tengere distel als wilde ridderspoor potentieel geschikt habitat is tijdens het veldbezoek een globale opname van de aanwezige vegetatie gedaan. Soorten die zijn aangetroffen zijn smalle weegbree kale jonker, grote klit, perzikkruid, braam, peen, wilde cichorei, heelpaadjes, gewoon biggenkruid, rode klaver en akkerdistel. Bomen die zijn aangetroffen zijn wilg, beuk, zwarte els en populier. Een aantal aangetroffen vaatplanten zijn kenmerkende soorten voor een omgeving met een (matig) voedselrijke, kalkhoudende bodem. Doordat de habitatkenmerken van het gebied overeen komen met de habitateisen van de tengere distel en de wilde ridderspoor en doordat deze in de omgeving van het plangebied is aangetroffen zijn het niet uit te sluiten dat deze soort in het plangebied aanwezig zijn. Wan-

neer de groene structuren in het plangebied worden verwijderd, worden (mogelijk) aanwezige beschermde vaatplanten vernietigd. Er is dan sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek naar de tengere distel en de wilde ridderspoor is noodzakelijk om inzichtelijk te maken of de soorten aanwezig zijn en om een inschatting te maken van de aanwezige populatie.

3.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de bever, boommarter, otter en steenmarter in de buurt van het plangebied voor.

Bevers zijn knaagdieren die leven in en nabij het water, waar ze hun voedsel zoeken en hun schuilplaatsen maken. Ze leven van allerlei soorten planten en eten vooral in de winter veel schors en twijgen, van wilg en populier. Als schuilplaats wordt een hol gegraven of een burcht van takken en modder gemaakt. Daarnaast gebruiken bevers regelmatig legers om de dag door te brengen. De bever is meerdere malen direct ten noorden van het plangebied in de uiterwaarden gesignaleerd. In het plangebied staan wilgen en populieren die als voedsel voor de bever kunnen dienen. Echter het plangebied is niet direct aan een oever van een voor bevers geschikte watergang gelegen. Ook zijn er geen sporen (zoals vraatschade aan bomen) in het gebied aangetroffen. Het is daarom niet te verwachten dat het plangebied tot het functionele leefgebied van in de omgeving levende bevers behoort.

Otters zijn oeverbewoners die hun voedsel in het water zoeken. In Nederland leven otters in zoetwatergebieden met voldoende dekking, zoals langs rivieren, bij meren, in moerassen en langs kanalen. Ze rusten overdag in holten, holle bomen en dichte vegetatie langs de oever. Ook de otter is nabij het plangebied in de uiterwaarden gesignaleerd. Maar omdat het plangebied niet direct aan een geschikte oever is gelegen, is niet te verwachten dat het plangebied tot de functionele leefomgeving van in de buurt levende otters behoort.

De boommarter heeft een voorkeur voor oud (loof)bos, maar is ook in andere typen bos te vinden. Boommarters kiezen een rustplaats in boomholten, konijnen, vossen- of dassenhollen, tussen boomwortels of ander takkenbossen. Nesten worden vaak in spechten- of eekhoornholten of inrottingsholten gemaakt. Soms worden ook gebouwen aan de rand van een bos en nestkasten voor de boommarter of de bosuil gebruikt. Het plangebied bestaat voornamelijk uit weiland met daarin een klein bosje. Dit bosje is als leefgebied te klein voor de boommarter. Daarnaast zijn in het bosje geen bomen met geschikte holten aanwezig. Er is daarmee in het plangebied geen voor de boommarter geschikt leefgebied aanwezig. Deze soort is daarom ook niet in het plangebied te verwachten.

De steenmarter leeft in steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter is ook in de grote steden te vinden, daarbij is de aanwezigheid van groenstroken, heggen en bosjes van belang voor het vinden van voedsel. Ook voor de steenmarter is in het plangebied geen geschikt leefgebied in het plangebied aanwezig. Deze soort is daarom ook niet in het plangebied te verwachten.

3.2.3 *Vleermuizen*

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige vleermuis en watervleermuis in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Er zijn geen gebouwen in het plangebied aanwezig. Daarmee is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw-bewonende vleermuissoorten uitgesloten.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. In het plangebied zijn verschillende bomen aanwezig. Deze zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op geschikte holtes en loszittend schors. In twee bomen zijn kleine holtes aangetroffen. Deze waren echter niet diep of groot genoeg om voor vleermuizen als verblijfplaats te dienen. Andere holtes zijn niet aangetroffen. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom niet in het plangebied te verwachten.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is strikt beschermd.

Het is te verwachten dat enkele vleermuizen het plangebied gebruiken om te foerageren. Het plangebied ligt echter aan het buitengebied en de uiterwaarden van de Rijn-takken. Wanneer het foerageergebied in het plangebied verdwijnt zijn er daarom voor vleermuizen voldoende alternatieve locaties om voedsel te vinden. Het is daarom niet te verwachten dat het plangebied essentieel foerageergebied betreft.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. Aan de oostkant van het plangebied bevindt zich een bomenrij naast een watergang. Deze bomenrij loopt niet door tot buiten het plangebied. Van een doorlopende groenstructuur is in het plangebied geen sprake, het is daarom niet te verwachten dat de bomen in het plangebied onderdeel uitmaken van een essentiële vliegroute voor vleermuizen.

3.2.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als putter en houtduif. Deze en andere soorten kunnen mogelijk in het plangebied tot broeden komen.

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er soorten met jaarrond beschermde nesten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de buizerd, boomvalk, gierzwaluw, havik, huismus, ooievaar, roek en slechtvalk. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

De buizerd maakt haar nest in hoge bomen in bos of boomgroepen. Tijdens de uitgevoerde onderzoeken in 2008 is geconstateerd dat er zich een roestlocatie van de buizerd in de directe omgeving van het plangebied bevindt. Tijdens het veldbezoek op 7

september 2017 is er wederom een buizerd boven het plangebied waargenomen. De bomen in het plangebied zijn daarom op aanwezige nesten van de buizerd gecontroleerd. Deze zijn niet aangetroffen. Nestelende buizerds zijn daarom niet in het plangebied te verwachten. Wel kan worden geconcludeerd dat een buizerd het plangebied gebruikt om voedsel te vinden. Omdat er echter voldoende alternatief geschikt foerageergebied rondom het plangebied aanwezig is, is niet te verwachten dat het verdwijnen van foerageergebied in het plangebied het broedsucces van in de omgeving broedende buizerds in gevaar brengt.

De boomvalk maakt een nest in oude nesten van kraaien, eksters en andere vogels. Ten tijde van de eerder uitgevoerde onderzoeken was er een nest van een boomvalk in het plangebied aanwezig. Voor het verwijderen van dit nest is in die tijd gemitigeerd doormiddel van het ophangen van kunstmatige alternatieve nesten. Nu de begrenzing van het plangebied is verlegd is één van deze alternatieve nestlocaties in het plangebied komen te liggen (zie navolgende afbeelding). Boomvalken kiezen elk broedseizoen een andere locatie om te nestelen. Er geen aanwijzingen dat het kunstmatige nest in het recente verleden door een vogel is gebruikt om te broeden. Takjes ontbreken namelijk in de nestkom. Het wordt daarom acceptabel geacht om, in overleg met het bevoegd gezag, het kunstmatige nest te verplaatsen naar een locatie buiten het plangebied zodat er per saldo geen potentiële nestlocaties verloren zullen gaan.

Kunstmatige nestlocatie voor de boomvalk die ter mitigatie in het plangebied is aangebracht.

Ook de havik en de roek maken een nest in bos of boomgroepen. De ooievaar maakt een nest op speciale nestpalen. De verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna laten zien dat er een broedterritorium van een havik direct ten noorden van het plangebied is gelegen en dat er verschillende territoria van de roek in

de omgeving van het plangebied liggen. Daarnaast is tijdens het veldbezoek direct ten noorden van het plangebied aan de andere zijde van de Lathumsedijk een speciale nestpaal voor de ooievaar waargenomen. Alle drie de soorten zijn in de afgelopen jaren in het plangebied waargenomen. In het plangebied zijn echter geen nesten aangetroffen die mogelijk van een havik of een roek zijn en er zijn geen nestpalen aanwezig voor de ooievaar. Het is te verwachten deze soorten het plangebied gebruiken om voedsel te zoeken. In de omgeving van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Het is daarom niet te verwachten dat het verdwijnen van foerageergebied in het plangebied een negatief effect zal hebben op het broedsucces van de haviken, ooievaars of de roeken die in de omgeving tot broeden komen.

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen. Het plangebied bevat geen gebouwen, daardoor is de aanwezigheid van nesten van de huismus in de omgeving uitgesloten. Ook zijn er ten tijde van het veldbezoek geen huismussen in de omgeving waargenomen. Huismussen zijn zeer honkvast en blijven altijd in de directe omgeving van hun nestplaats. Het wordt daarom niet waarschijnlijk geacht dat het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van deze soort.

Andere soorten met jaarrond beschermde nesten maken hun nesten in kieren van muren en onder dakpannen van gebouwen in stedelijk gebied (gierzwaluw) of op hoge gebouwen (slechtvalk). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig, nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn daarom niet in het plangebied te verwachten.

3.2.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen reptielen in de buurt van het plangebied voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is in het plangebied niet aanwezig. Enkel de ringslang laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. Ringslangen zijn de enige in Nederland levende reptielen die ook in een meer stedelijke omgeving is te vinden. Ringslangen komen voor in de buurt van water op verhoogde terreinen zoals dijken, spoorbanen of struwelen. Belangrijk hierbij is de aanwezigheid van natuurlijke oevers met open plekken en ruigte zodat deze zowel zongelegenheid als schuilplaatsen bieden. Dergelijke oevers zijn niet in het plangebied aanwezig. Het is daarom niet te verwachten dat het plangebied deel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de ringslang.

3.2.6 Amfibieën

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komt de kamsalamander in de omgeving van het plangebied voor. De kamsalamander komt voor in kleinschalige landschappen met bossen, heggen en struwelen. Het voorplantingsbiotoop (vanaf half

maart) bestaat uit matig voedselrijke tot voedselrijke stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. De poel mag niet geheel beschaduwd zijn en moet permanent water bevatten. In het plangebied is geen geschikt voortplantingsbiotoop voor de kamsalamander aanwezig. De soort is daarom niet in het plangebied te verwachten.

3.2.7 Vissen

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen beschermde vissen in de omgeving van het plangebied voor. In het plangebied is een smalle, ondiepe sloot aanwezig. Beschermde vissoorten komen voornamelijk voor in schone beken, meren en de grote rivieren. Dergelijke watergangen zijn niet in het plangebied aanwezig. Enkel de grote modderkruiper is ook in kleine, ondiepe sloten te vinden. Deze soort is echter in de weide omtrek van het plangebied niet aangetroffen. Beschermde vissen zijn daarom niet in het plangebied te verwachten.

3.2.8 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

3.3 Bescherming houtopstanden

De boomgroep die aanwezig is heeft een oppervlak van meer dan 1.000 m en de boomrij is meer dan 20 bomen lang. Deze begroeiing voldoet daarmee aan de definitie van houtopstand. Deze begroeiing zal waarschijnlijk worden verwijderd. Mogelijk ligt de houtopstand buiten de bebouwde kom van de gemeente voor houtopstanden en is het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming van toepassing. De bebouwde kom met betrekking tot de bescherming van houtopstanden is in veel gemeenten een andere bebouwde kom dan die in het kader van de Wegenverkeerswet is vastgesteld. Navraag bij de gemeente naar de begrenzing van de bebouwde kom met betrekking tot houtopstanden, kan duidelijk maken of het beschermingsregime van toepassing is.

Indien dit van toepassing blijkt, dan dient van de velling melding te worden gedaan en dient herbeplanting plaats te vinden. Herbeplanting kan mogelijk ook plaats vinden op andere grond dan de locatie waar de houtopstand wordt geveld. Hiervoor is een ontheffing van de provincie noodzakelijk. Deze herbeplanting op andere grond dient te voldoen aan regels zoals die zijn gesteld in de provinciale verordening. Deze regels kunnen betrekking hebben op onder meer de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en op de natuurwaarde van de gevelde houtopstand.

4 Conclusie en advies

In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het plangebied. Ook is nagegaan of de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt, mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het plangebied.

4.1 Soortenbescherming

4.1.1 *Aanwezigheid beschermde soorten*

Volgens de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna komen de beschermde soorten als tengere distel, wilde ridderspoor, bever, boommarter, otter, steenmarter, kamsalamander, verschillende vleermuizen en enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied voor. Door het uitgevoerde veldbezoek in het plangebied is duidelijk geworden dat enkele essentiële elementen van beschermde soorten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Het betreft de aanwezigheid van kunstmatige nesten voor boomvalk en de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten.

In het verleden is in het plangebied het nest van een boomvalk verwijderd. Hiervoor zijn kunstmatige nesten geplaatst waarvan er één binnen de grenzen van het huidige plangebied valt. Geadviseerd wordt om in overleg met het bevoegd gezag deze nestlocatie te verplaatsen zodat er per saldo geen nestlocaties verloren gaan.

Verder zijn mogelijk groeilocaties van tengere distel en wilde ridderspoor aanwezig. Voor de omgang met deze soorten adviseren wij u gebruik te maken van een voor deze soorten goedgekeurde gedragscode die toeziet op handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Wanneer dit niet wenselijk of mogelijk is, dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van deze soorten, waarna eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd kan worden in het belang van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

4.1.2 *Omgang beschermde planten conform gedragscode*

De mogelijk aanwezige beschermde plantensoorten betreffen soorten van de categorie 'andere soorten', beschermd via de regels in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor de omgang met beschermde soorten van deze categorie bestaan goedgekeurde gedragscodes die ook toezien op werkzaamheden in het belang van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. De betreffende beschermde plantensoorten die mogelijk aanwezig zijn in het plangebied, zijn beschermd sinds 1 januari 2017. In de soortenlijsten van de huidige goedgekeurde gedragscodes voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting zijn de betreffende soorten nog niet opgenomen. Echter, eind 2017 wordt een herziening van deze gedragscodes verwacht, waarin deze soorten wel zijn opgenomen (Vereniging Stadswerk). In deze gedragscodes worden regels gesteld over de werkwijze waarop gehandeld dient te worden bij de aanwezigheid van beschermde soorten, bij handelingen die uitgevoerd worden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Het betreft hier onder meer handelingen als het vergraven van grond of het verwijderen van groen. Wanneer gewerkt wordt conform een goed-

gekeurde gedragscode is het voor de omgang met beschermde soorten van deze categorie niet noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

4.1.3 *Onderzoekseisen en –periodes beschermde planten*

Wanneer het niet wenselijk of niet mogelijk is de werkzaamheden uit te voeren conform een goedgekeurde gedragscode, dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van beschermde plantensoorten, waarna eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd dient te worden. Voor veel beschermde plant- en diersoorten zijn protocollen opgesteld waarin beschreven staat waar het nader soortgericht onderzoek aan moet voldoen om aan- of afwezigheid van de betreffende soort aan te kunnen tonen. Dit is echter niet het geval voor het onderzoek naar de tengere distel en wilde ridderspoor. De aan- of afwezigheid van de betreffende soort en een inschatting van de populatiegrootte kan worden bepaald aan de hand van een enkel veldbezoek in de bloeiperiode van de soort. Voor de tengere distel en wilde ridderspoor is dat in de periode juni-augustus.

Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Tengere distel												4.1.4
Wilde ridderspoor												

4.1.5 *Broedperiode*

Van alle van nature in Nederland in het wild levende vogels mag het nest tijdens het broeden (van start van nestbouw tot en met het uitvliegen van de jongen) niet worden beschadigd of vernield. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat in en direct rond het plangebied vogels kunnen gaan broeden. Wij adviseren daarom om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het plangebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecoloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecoloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

4.1.6 *Zorgplicht*

Iedereen neemt voldoende zorg in acht voor alle natuur en in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door

de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden.

4.2 Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt een houtopstand geveld. Mogelijk is het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming van toepassing op deze houtopstand. Wij adviseren u om navraag te doen bij de gemeente naar de begrenzing van de bebouwde kom met betrekking tot houtopstanden. Indien het beschermingsregime van toepassing blijkt, dan adviseren wij u nader uit te zoeken welke regels de provincie stelt ten aanzien van melding, herbeplanting, ontheffing en eventuele vrijstelling.

4.3 Vervolgstappen

- Voor omgang met beschermde planten werk uitvoeren conform goedgekeurde gedragscode. Indien dat niet mogelijk is, uitvoeren van nader onderzoek tengere distel en wilde ridderspoor
- Navragen begrenzing houtopstand en eventuele ontheffing
- Verplaatsen kunstmatige nestplaats boomvalk in overleg met bevoegd gezag
- Houd rekening met broedende vogels
- Houd rekening met de zorgplicht

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol 2017.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.stadswerk.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl